

CIJENA lista: U pretplati za čitavu god. K 36.—, za polugodište K 18.—, tromjesečno K 9.—, mjesečno K 3-60, u maloprodaji 12 fil. pojedini broj. OGLAŠI primaju se u pravilu lista trg Cuztoza 1

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Pulj. trg. Cuztoza 1. Uredništvo: Sijmanska ulica, br. 34. — Odgovorni urednik JOS. HAIN u Pulj. — Rukopisi se ne vraćaju.

Godina IV.

U Pulj, subota 12. siječnja 1918.

Broj 904.

AUSTRO-UGARSKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Beč, 11. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište.

Primirje.

Talijansko bojište:

Nikakovi bitni događaji.

Poglavica generalnog stožera.

NJEMACKI RATNI IZVJEŠTAJ.

: Berlin, 11. siječnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonasljednika Rupprechtal njemačkog prijestolonasljednika: Izjalovili su se pokušaji neprijatelja, da nenadano i iza topničke pripreme ujutro dne 10. o. mj. južno od Yperna prodre u naše položaje. Kroz dan se je razvila živahna topnička borba na Flandrijskoj fronti i jugozapadno od Cambraia. Između Moevresa i Marcolinga porasla je engleska topnička vatra na večer i u osvjetku zore do velike žestine. I francuskoj topništvo bilo s obje strane St. Quentin i u pojedinim odsječima između Olse i Alsne živahno.

Bojna skupina vojvode Albrechta Würtenskojga: Istočno od Blamonta pojačana bojna djelatnost.

Istočno bojište

Ništa nova.

Macedonska i talijanska fronta: Nema osobitih događaja.

Prvi majstor glavnog sjela Ludend rif.

Mirovna pregovaranja.

Na plenarnoj sjednici, koja se obdržavala prekinut, imao je glavnu riječ načelnik ukrajinskog izaslanstva, Holubovič. Za razliku od prijašnjih izvoda, proglasio je, da ukrajinsko izaslanstvo želi sveopći, pravedan mir, koji će i najmanjemu narodu priznati pravo na samoopredjeljenje. Osvrnuo se na početak primirja i mirovnih pregovora i dodao, da samo ona vlada, koja bi bila priznata od cijele Rusije, može pregovarati u ime države. Boljševike ne smatra takovima. Ustanovilo se, da je ukrajinsko izaslanstvo, jednakopravno izaslanstvo, kao ono svih ostalih država, i sam je Trocki to pripoznao. Pregovori se s naše strane vode po staroj, mnogo puta oprobanoj šabloni. Tko će na pregovorima pobijediti? Sila ili pravo? Očekujemo.

: Beč, 10. (D. u.) C. kr. brzojavno-dopisni ured javlja iz Brest-Litovska: Jučer prekinuta plenarna bje sjednica danas, prije podne u 11 sati pod predsjedanjem državnog tajnika dra. v. Kühlmanna nastavljena. Kao prvi se je govornik javio predsjednik ukrajinskog izaslanstva, tajnik za trgovinu i industriju, Holubovič, koji je izveo ovo: „Štovane gospodje i gospodo! Ratom iscrpljeni i izmoreni narodi čeznu za mirom. U toj su čežnji za mirom zastupnici demokratske Rusije, ne osvrćući se na napadaje sa strane jednoga dijela ruskoga društva i novinstva, smjelo prekoracili strijeljačke jarke zaraćenih vlasti, kako bi, ne na bojištu krvlju i željezom, nego putem prijateljskog sporazumka između naroda postigli za čitav svijet žudjeni sveopći mir. Izakako su bili započeli mirovni pregovori i objavljena bila načela mira, potpunim je pravom došlo do desetdnevne stanke, kako bi se time državama, koje dosad nijesu prisustvovala kod mirovnih pregovora, pružila mogućnost, da i ove pristupe. Naša je država, ukrajinska pučka republika, koje je narod bio uvijek spreman za mir, odgovorila prva na njihov poziv. Izakako je trećom, univerzalno-ukrajinskom središnjom radom od 7./20. studenoga bio određen državni njezin položaj, dolazi ukrajinska republika u sadašnji trenutak opet do svog međunarodnog opstanka, koji je prije više od 240 godina bila izgubila, i nastupa sad u potpunom opsegu u međunarodne odnošaje na temelju prava, koja joj pripadaju. Na osnovu gornjeg prikaza smatra generalno tajništvo i vlada ukrajinske pučke republike za pravo, da kod sadašnjih mirovnih pregovaranja zauzme samostalno položaj, te se časti vladama ovdje zastupanih vlasti uručiti ovu notu: Vlada ukrajinske pučke republike i generalno tajništvo daje ovime svim zaraćenim i neutralnim državama na znanje ovo: Traćenim ukrajinskom univerzalnom središnjom radom od 7./20. studenoga 1917 proglašena

bje ukrajinska pučka republika. Tim državnim činom određen bje međunarodni državno-pravni položaj potonje. Idući za ustanovljenjem federativnog saveza svih naroda, koji se u dani moment nalaze u teritoriju bivšeg ruskoga carstva, zapodjeva ukrajinska pučka republika po generalnom tajništvu samostalne, međunarodne državno-pravne odnošaje sve do tle, dok se ne sastavi zajednička savezna vlada i dok se ne uredi međunarodna državno-pravna pitanja glede zastupanja između ukrajinske pučke republike s jedne, i savezne vlade budućeg saveza država s druge strane. Generalno tajništvo drži ovime neophodno potrebitim, da sve države i narode na svijetu obavijesti o držanju ukrajinske pučke republike naprama mirovnim pregovaranjima, koja započinjaju ovih dana u Brest-Litovsku između zastupnika vijeća pučkih povjerenika s jedne, te između vlada onih vlasti, koje vode rat protiv Rusiji, s druge strane. Ukrajinska središnja rada smatra neophodno potrebitim, da se odmah iz proglašenja ukrajinske republike povode u mirovnom pitanju aktivnu politiku. Generalno tajništvo naglašuje, da su zastupnici vijeća pučkih povjerenika potpisali bill sveopće primirje na svoju ruku i bez svakog sporazumka s ukrajinskom pučkom republikom, te izjavlja u ime ukrajinske pučke demokracije: Sveukupna demokracija ukrajinske države teži za dokrajčanjem rata na čitavom svijetu. Ona želi mir između svih sad zaraćenih vlasti, sveopći mir. Mir, koji se imade sklopiti, mora biti demokratski. On mora i najmanjem narodu i svakoj državi zajamčivati potpuno, neograničeno, narodnosno pravo samoodredjivanja. Da se omogući pravi izražaj volje naroda, moraju se stvoriti primjerena jamstva. Ma bila kakova aneksija bez sporazumka sa pučanstvom jest nedopustiva. Isto je tako nedopustiva ma bila kakova ratna odšteta pod ma bilo kojim oblikom. Malenim narodima i državama, koje su uslijed rata pretrpjele bile znatnu štetu ili opustošenje, mora se prama pravilina, koja se imadu izraditi na mirovnom kongresu, pružiti materijalna pripomoć. Ukrajinskoj će se pučkoj republici morati dozvoliti, da poput svih ostalih vlasti uzumogne sudjelovati kod svih mirovnih rasprava i konferencija. Vlast se vijeća pučkih povjerenika ne proteže na ukrajinsku pučku republiku. Mir, koji bi niknuo iz pregovora, bit će po Ukrajince samo tad obvezatan, budu li prihvaćeni i potpisani uvjeti ovoga mira po vladi ukrajinske pučke republike. U ime sveukupne Rusije može sklopiti mir samo ona vlada, i to isključivo savezna vlada, koju bi priznale sve republike i državno organizovana područja Rusije. Ne će li se takova vlada u skorašnje vrijeme moći ustanoviti, to može ovaj mir sklopiti samo složno zastupstvo onih republika i područja. Generalno tajništvo Ukrajine teži za što moguće bržim ostvarenjem toga sveopćega mira i izražava nadu, da će konačno rješenje mirovnog pitanja uslijediti na međunarodnom kongresu, te vlada ukrajinske pučke republike poziva sve zaraćene, da izašlju na nj svoje zastupnike.

Predsjednik dr. v. Kühlmann uzima živahnim interesom na znanje izvode predsjednika ukrajinskog izaslanstva i predlaže, da se ukrajinska nota kao važan historijski dokument uvrsti među spise kongresa, izjavlja, da zastupnici savezničkih vlasti pozdravljaju pridošle ukrajinske zastupnike te si pridržaje da izjavi svoje mišljenje o pojedinim izvodima ukrajinskog izaslanstva. Dr. v. Kühlmann upitao je iza toga predsjednika ruskog izaslanstva, da li kani on i njegovo izaslanstvo još i nadalje diplomatski ovdje zastupati stvar sveukupne Rusije. Pučki je povjerenik za izvanjske poslove, Trocki, odgovorio, e rusko izaslanstvo, poznavajući notu generalnog tajništva ukrajinske pučke republike, izjavlja, da u potpunom sporazumku sa načelnim priznavanjem prava samoodredjivanja svakoga naroda do njegovog potpunog otcijepljenja ne nalazi nikakove zaprijeke glede sudjelovanja ukrajinskog izaslanstva kod mirovnih pregovora. Na tu izjavu nadovezuje dugu raspravu, koja se dade stegnuti u pitanje, da li ukrajinsko izaslanstvo predočuje podobio ruskog izaslanstva, ili pako, da li se u diplomatskom pogledu imade s njim postupati kao sa izaslanstvom samostalne države. Trocki izjavlja, da on to pitanje smatra riješenim, pošto ukrajinsko izaslanstvo nastupa ovdje kao samostalno izaslanstvo, pošto je to zastupstvo Ukrajine sa strane izaslanstva priznato i pošto ne bje ni sa koje strane stavljen drugi koji predlog. Predsjednik se je ukrajinskog izaslanstva zahvalio Trockomu za nje-

govu izjavu, pošto se time ustanovljuje, da ukrajinsko rusko izaslanstvo sačinjavaju dva odijeljena, samostalna izaslanstva iste stranke.

Iz Rusije.

Zadao ustavotvorne skupštine. — Boljševici na jugu poraženi. — Ukinuo ruskog narodnog dug. — Ruske novine za njemačku braću. — Ruska trgovina. — Gradjanaki rat traje dalje. — „Njemačke i austriljske bestidne laži“. — Ukrajina protiv boljševiolma.

: Zeneva, 10. (D. u.) Claude Arret, petrogradski dopisnik lista „Petit Parisien“, brzojavlja: Znadem iz pouzdanog vrela, da se je Trocki kod odlaska u Brest-Litovsk s umirenjem izjavio o Ukrajini. Ukrajinski su se socijalno-revolucionarni članovi ustavotvorne skupštine složili sa socijalnim revolucionarcima, koji su u savezu sa maksimalistima, glede zajedničkog programa djelovanja, i to na ovoj osnovi: Priznanje federativne republike u Rusiji i priznanje vlasti sovjeta po ustavotvornoj skupštini. Zadaće ove posljednje da je sastav osnova ruske politike, supotpis mirovnog ugovora, odobrenje zemljišno političkih odredaba, zapljena banaka i nadzor nad radnicima, kao i ukinuo svih unutrašnjih i izvanjskih državnih dugova. Nakon riješenja će ovih pitanja biti ustavotvorna skupština raspuštena, i u svakoj će si neovisnoj državi imati svaka federativna pojedina država birati svoju narodnou ustavotvornu skupštinu. Socijalni revolucionarci desnice i središta sa žalošću konstatuju otpad Ukrajine.

: Amsterdam, 10. (D. u.) Petrogradska privatna brzojavka lista „Allehand“ javlja, da je buknuo gradjanski rat. Boljševici su pretrpjeli na jugozapadnoj fronti poraz. Kozaci su zaplijenili četiri topa i tri puščana stroja. Bitka pred Har-kovom traje i dalje.

: Amsterdam, 10. (D. u.) Reuter javlja iz Londona: Petrogradski dopisnik lista „Manchester Guardian“ priopćuje sa danom 8. siječnja: Pučko povjerenstvo kani ovih dana izdati dekret, kojim se ukida ruski narodni dug. Dopisnik izjavlja, da će taj dekret sadržati ovo: 1. Svi su zajmovi i vrijednosni papiri, koji se nalaze u rukama inozemaca ili u Rusiji, nevaljani. 2. Zajmovi i vrijednosni papiri u posjedu ruskih podanika, koji posjeduju glavnicu veću od 10.000 rubalja, jesu nevaljani. 3. Zajmovi i vrijednosni papiri u posjedu ruskih podanika, koji u ruske zajmove nijesu uložili bili više od 1000 rubalja, bit će ukamaćeni sa 5 postotaka od nominalne vrijednosti, oni, koji posjeduju 10.000 rubalja, bit će isplaćeni sa 3 postotka. 4. Radnici i seljaci, koji su u posjedu ruskih zajmova i vrijednosnih papira u vrijednosti od 100 rubalja, mogu ih prodati državi uz 75 postotaka nominalne vrijednosti, a oni koji posjeduju 600 rubalja uz 70 postotaka.

Berlin, 9. Listu „Kreuzzeitung“ pišu iz Kopenhaga: Zanimiv je svakako slučaj, što od kratkoga vremena ovamo izlaze u Petrogradu novine, koje pučki povjerenici sami izdaju i uređuju, ali u njemačkom jeziku; samo naslov je tih novina štampan ruski i njemački te glasi: „Bakija, glasilo ruske revolucionarne radničke, vojničke i seljačke vlade, određena za besplatno proširivanje među njemačkom braćom“. Tim je novinama bez sumnje zadaća, da proširuju ideje i shvaćanja boljševika.

Stockholm, 9. „Novaja Žizn“ priopćuje zanimiv razgovor sa pučkim povjerenikom Lunčarskim o budućoj boljševičkoj trgovačkoj politici. Pučki su povjerenici namjeravali, da prepuste američanskim trgovcima probitačne koncesije na deset godina, uslijed česa bi mogli ovi zaslužiti lijep novac. Amerika bi za to imala dozvoliti velike zajmove. Ruska bi izvanjska trgovina imala postati monopolom, no kako bi se ta osnova imala provesti, nije još konačno riješeno. Kod toga bi se imalo zapravo raditi o izmjeničnoj trgovini bez obzira na novčanu vrijednost. Švedska da je na toj osnovi već ponudila dopremu. Gradjansko novinstvo prigovara toj osnovi, veleći, za što bi inozemni kapitaliste smjeli izrabljivati prirodne sile Rusije, koje bi time bile uskraćene ruskim kapitalistima.

Amsterdam, 9. Prema ovdješnjem jednom listu javlja list „Times“ iz Petrograda: Gradjanski rat u južnoj Rusiji traje i nadalje, premda se govori, da je Kaledin predložio bio primirje pod uvjetom, neka boljševici dadu prijeporna pitanja istražiti po odboru i odmah sazvati ustavotvornu skupštinu. S druge se strane javlja, da su se donski Kozaci i Ukrajinci složili glede me-

naših i vaših bjegunci, koji se nalaze u kotaru Hustopeču i Vam želimo sretnu novu godinu, ali mi tužni mnogo i teško čekamo na povratak u milu nam domovinu. Uvijek jedan drugoga pitamo, gdje se sastanemo, kad ćemo se povratiti. Nijesmo ni mislili više dočekati ovu godinu u ledenoj ovoj zemlji, i velika nas je nevolja, nestašica i zima našla u tuđem kraju. Sve je zagnuto, i polja i šume s bijelim snijegom do pol metra visoko, a drva imamo veoma malo, ugljena i muke pak još manje. Naša su nam mala djeca gola i bosa, a još skaču po debelom snijegu i bježe u školu. Majka veli, ne idi u školu, sledit ćeš se po putu, a mali joj dječak odgovara, ja se ne bojim zime, hoću u školu, da ne budem bez glave, kao što su naši pradjedi (predidi) bili bez škole, i bez budućnosti. Već se dvije i pol godine nalazimo izvan naše drage domovine, i čim smo dalje od nje, tim toplija je naša ljubav k njoj, tim čutimo strastvenije krasotu našeg sladkozvučnog jezika materinjskog. U tuđini naučili smo se poštivati svoje, i ovdje smo upoznali vrijednost škole. Oni stari, koji su kod kuće teška srca slali unuke u školu, žale i sada, što je nijesu pohadjali. Koliko se toga preokrenulo u našem mišljenju! Sada znamo po sebi, da je „nevolja gola, najbolja škola“, i nas je nevolja naučila shvaćati značenje škole i kulture. Svi smo darovatelji seljaci iz okolice puljake. Mi znamo, kako je naša zadaća velika. Mi smo o p i o n i r i J u g o s l a v e n s t v a u t o j s t r a n i. Mi demo se, a i naša djeca i unuci sellti u Pulu, i mi hoćemo da se naša djeca ne izgube u tuđim školama, kako je to dosada bilo. Mi hoćemo da naša djeca ostanu sticni vjerni Jugoslavenstvu. N a p r i j e d z a j u g o s l a v e n s k e š k o l e“. Prinosi je sakupio Ante Segota iz Segotići, sada u Velikim Hostehradkama u Moravskoj. Darovaše: po K 10: Miho Bulić, iz Pavičini, koji je uvijek još od svojih mladih dana za naš jugoslavenski narod radilo, Josip Segota iz Segotići, Josip Cilliga iz Segotići, Luca Bulić i Fuma Bulić iz Pavičini i Jakov Segota iz Segotići; po K 5: Paškvalin Peruško iz Peruški, Marija Peruško iz Segotići, Foška Bulić iz Pavičini, Ante Segota iz Segotići, Marija Segota iz Segotići i Antun Peruško iz Stancije svetoga Ilije; po K 3: Fuma Peruško, Marija Sumberac i Marija Peruško iz Segotići, Luca Peruško iz Peruški i Marija Peruško iz Jovići; po K 2: Fuma Peruško iz Peruški, Antun Segota iz Jovići, Luca Peruško i Marija Peruško Zbiža iz Segotići, Kata Bulić, Marija Bulić i Josip Kostešić iz Kavrana i Antun Paus i Ivan Kuhar iz Krnice. Evala svim plemenitim darovateljima, a našem vrlom sabraču kličemo radosni: Živio! Naprijed za naše narodne škole!

Sakupljeno po gospodjici Dinki Pališka u Ripendi K 77.— Darovaše: po K 12: Dinko Pališka, posjednik, Marko Zupčić, trgovac; po K 10: Jakov Kos posjednik, Josip Pališka trgovac, Lovre Diminić veleposjednik, Rogočana; po K 4: Ivan Pališka, Šime Dušman, Marija Dušman; po K 3: Ivan Kos-Kaldo; po K 2: Marija Škopac, Marija Pališka, Tonka Pališka, Dinko Pališka, Dragutin Pališka; po 50 para: Mate, Josip, Milan, Branko i Radoslava Pališka, Dragica Škopac.

Sakupljeno po našim poštovnim momcima, gg. Matij Silov, Ivanu Strkalj Anti Stambuku, i Urošu Marčiću, u bolnici ratne mornarice i njezinoj podružnici K 412. (Prije K 1466/90, ukupno K 1878/90.) Sakupljeno po gg. Antun Rocce i Josipu Stražičiću, medju našom momčadi na Nj. V. brodu „Csepel“ K 126.— (Prije K 135.—, ukupno K 261.) — Na predlog gosp. Stev. Petričića, sakupljeno je po gosp. Perici Paun u kavani „Narodnog Doma“ K 80.— Dalje je položila momčad sa Nj. Vel. broda „Stephanie“ K 26.— (Prije K 1609/30, ukupno K 1635/30. — Ukupno K 867.—; Zadnji iskaz K 39.432/99; sveukupno K 40.299/99. Življeli hvalevrijedni darovatelji! Naprijed za našu srednju školu!

Ča pravi Franina. Va bregéh je sneg. I to on veli, kako lanjsko zimo, da se ni s kuće ne more. Sedin večer za ognjišton, kad tēr kad pride k meni kum Jurina, i onput pretresamo ča je bilo, ča je, i ča će biti. Bilo bi to i lepe večeri, da bi človek bil kuntent, da bi imel samo tu škrb, da se porazgovori, kako će mu preje vreme proć. Al danas ni takō. Kum se Jurina tuži, da njega sve to već bole križa, da se vavek ni zdvignit ne more. Ubog! Ima sina, Jurinu, Jurinovo je, pravo Jurinovo dete, al Bog zna, kade je sad. Ne piše. I Jurina je va škrbeh. I tako nam teške misli sve to bolje pritišču mozak, kako velike teške hribi. I ni pravega veselja. Sedimo tako pol ognjišta, gledamo jedan drugog, čekamo, ki će prvi progovoriti i grijemo naše stare kosti i našu staru velu bukaletu. I kad ono, ča se na ognjištu va bukalete blešteio i grijalo, pride va naše žile, restera nam malo smr-

nutu krv, i usta nam se opru. Onput pozabimo i na nevolje, ča na nas padaju, i pretresamo. Če bit tu s nasin narodon, kad skonča vojska bolje, ali ne će. Svaka mat, ka ima i ka nima malih otrok, pravi sad: ko ne misli pokle vojske, bolje biti, bolje da poginemo i da se za vavek zatare naš rod i naše koleno. Teška kletva, i ja je ne bih izustil, al plač te žene i kletva je na mestu. Samo ona razumē, ča pati. Samo ona zna svoje muke, kad po snegu nosi drevlje, a bosu prsti njoj se iz razderanog opanka vide. Samo ona zna ča će reć, ne imet va kuće ni kore kruha, ne imet decu u što ni obuć, ni obut, a vani sve samo sneg i led. I onput joj pride na usta ona teška kletva: umreti. Ale ne, još ne umreti, još ima ufanja, da će se sve popraviti, da će bolje biti, da će se on, njen muž vrniti, i to je još nosi i na nogah drži. I to raspredamo s Jurinon. Al još, još je toga, ča raspredamo. Govorimo, kako bi se dalo po Istri napraviti i to ono, kako bi moglo bit već škol, već učitelji, već pismenih, kako bi se dalo iz Istre napraviti lepo i bogato zemljo. I Jurina je još vavek zagrejan za to. Ne more pozabiti „Našu Slogu“, spominja, kako onput ni bilo sve te kuge, kako je onput on, a i ja bil živ, zdrav, kuntent. I doma je imel sina, a sad Bog sam zna, kade je. Ma pravi: — Kume Franina, viruj, Bog zna, zašto je na svet to zlo poslat. Viruj, gledaj: Vojska je prišla. Teško je nosimo. I ja patin, i ti, i on drugi, i svi. Viruj, da vojska ni prinesla samo vello more zla, nego i mnogo lepih stvari. Viruj, i ne zameri. Znaš, teško je. I ja va srcu vidim, kako je teško misliti, da je vojska prinesla čagod dobioga. Svi vide samo krv i krv, samo smrt. Vavek se govori, kako je tega al onega raznesla grannta, kako je ta al on od gladi poginul. Al reci mi, Franina, kakō bi mi mogli danas videt, kakovā nan se krivica dela, kad se samo vazme naše ljude, i se ih šalje, kud za vazda gre se, a on, ubog človek, ne zna, ni zač, ni nuć, samo mu prave, bež i on gre. A reci, Franina, a ni to i po Bogu pravo, da svak človek i svak narod bude sam gospodar od svojega. Dosti je već dosti tega. Vani je bura, sneg brlje, kasna je već noć, a ja san va kuće bez svetla. Ustrpite se za drugi put, da vam povem, ča lepšega, danas ne morem. Neka teška tuga mi je na srcu. Bog vas blagoslovi. Vaš Franina.

Javna zahvala.

koju ovime izražujem vrlom liječniku gosp. Dr. Karabaću za njegov trud, zauzimanje i odlično liječenje u vrijeme moje teške bolesti u pokrajinskoj bolnici u Puli, nek bude znak moje iskrene harnosti i odanosti.

Budi ovime takodjer izrečena srdačna hvala časnoj sestri Poloniji, koja je budnim okom pratila razvitak moje bolesti, te se uvelike skrblila oko mog brzog ozdravljenja.

Svima od srca hvala!

Pula, dne 11. siječnja 1918.

Dragutin De Prato, učitelj.

Dopisi iz Istre.

Iz Mrčane. Naša pošta. — Malo vremena iza evakuacije, evakuirali nam i poštanski ured, t. j. poštanski je ured u Mrčani prestao djelovati. Ostadosmo bez pošte. No, vratili se, a i vraćaju se naši bjegunci, pa bi pravo bilo, da nam se povratiti poštanski ured! To nam je nužna potreba! Naši nam sinovi i oci, braća i prijatelji pišu sa bojišta, ali mnogi njihov pozdrav, mnoge njihove želje ne dopru do nas, jer nemamo pošte. Pisma adresirana za Mrčanu dodju do Vodnjana i tu: stoji leži dok ne dodje tko po te. Što se sada dogodilo? Nekoja pisma stignu po prijateljima sretno u Mrčanu k svome cilju, nekoja budu putem po osobnim neprijateljima iz zlobe uništena, a mnoga će možda zastarjela pisma svršiti u košu vodnjanske pošte. A ti, sirotna majko i bolesni oče, čekaj i čekaj, i još dugo možeš kod kuće čekati glasove tvog sina sa bojnih poljana! Vodnjan je naš najbliži poštanski ured, a taj nam je udaljen 9 kilometara i Devet kilometara do najbliže pošte! Koliko li vremena izgubi, a kolikog li troška imade čovjek iz Mrčane, koji imade posla na poštanskom uredu u Vodnjanu! Mora da za to izgubi čitav jedan dan! A svatko ni ne može u Vodnjan. Hoćeš li u Vodnjan, moraš da imadeš posebnu za to dozvolu od c. kr. zapovjedništva ratne luke u Puli. Dakle opet neprilika u pogledu primanja pošte. A ipak je Mrčana u mirno doba brojila oko 1200 stanovnika. Imade dvorazrednu pučku učlonu, župni ured, općinsko upravno vijeće, c. k. žandarmerijsku postaju, brojni odio financijske straže, imade i posujilnicu i nekoliko trgovina. Držimo i uvjereni smo, da bi nam pripadao jedan poštanski ured i obzirom na broj stanovnika i obzirom na druge državne i privatne urede u Mrčani, koji dnevno primaju poštu. Naša se krv lije po bojnima poljanama na obranu cara i domovine, mi dajemo caru što je carevo, mi

vršimo svoje dužnosti, ali tražimo i naša prava, koja nam pripadaju. Tražimo od c. kr. ravnateljstva pošta i brzjava u Trstu, da poduzme shodno, kako bi se u Mrčani čim prije otvorilo redoviti poštanski saobraćaj, što toplo preporučujemo i našim gg. zastupnicima. Mrčanci.

La b i n. U našaj općini vlada mir i veselje! Ovo nam najčešće izazivlje dolazak kakvog jedrenjaka sa hranom. Ti i ako nijesu pregusti pa i ako uvijek, radi nekakvog uzroka zakasne, ipak prispijevaju. Tad nas naša aprovizacija nadari sa nekoliko kg repe, krumpira a katkada čak i brašnom. To se veselje pred nekoliko dana još više pomnožalo, kadno se usidriła 4 jedrenjaka, krcata hranom, najviše repom, pa je možeš i par stotina kg dobiti, a bit će je dosta i za krmu, jer se mnogo toga — oko 400 q — pod mudrom upravom Millevoia i pokvarilo. On hoće, da se sve to brzo obavija, a za brzo obavljanje treba i dosti namještenika. Za namještenje ovih nije bio u neprilici, pa zlobni jezici govore, da u Labinu već nema nijednog nezaposlenog starca niti dječarca, jer sto ih bilo, to se sve ponamjestilo u aprovizaciju. Svakako pametno, što se sve nezaposlene namjestilo, jer bi se ovi mogli popuntati pa eventualno izazvati demisiju načelnikovu, koju nitko ne želi. Ta on već s nama vlada preko 10 godina, sa svim svojim zastupstvom, a na svačije zadovoljstvo, kažu. Ta ovo je općinsko zastupstvo izabrano jednoglasno i to na onim izborima, sa kojih su bili naši svjesni izbornici potjerani žandarskim bajunetama, a da se nijesu niti mogli poslužiti svojim izbornim pravom. Onda nije čudo, da slavenski živalj na Labinstini, u kojoj ima — po statistici od 1910, koju su oni sami sastavljali — 9.690 Slavena prema 2491 Talijana, ubrojiv im i 43 Nijemca, nije u općinskom zastupstvu zastupan po nijednom zastupniku. Ovi brojevi nijesu dostatni da kod gospode labinske izazovu bar tolerancu prema našem jeziku i narodu, ne oni nam javno oglašuju samo u talijanskom jeziku i šalju u okolice oglase u talijanskom jeziku i ne pitajući se, hoće li to narod razumjeti. On to mora! O toleranciji našeg naroda mogao bi više toga spomenuti, no da budem čim kraći, navesti ću samo ova 2 slučaja: Jedan naš Inteligenat, komu usud nije dosudilo, da se rodi u Labinu, prem već ovdje stanuje 8 godina, poslao g. načelniku zamolbu, da mu se izda knjižica za aprovizaciju, a ovaj se gospodin naprosto otrése riječima: Zar ću ja ovdje strance hraniti? — Pred nekoliko vremena razboli se kćerka jednog našeg čovjeka, pozove liječnika, koji pripiše lijek. Čovjek podje do njegove ljekarne i kupi lijek. Jedan sat iza toga podje na aprovizaciju i zamoli da mu se proda par dkg maslaca, jer mu nužno treba za bolesnu kćerku. Otpuše ga g. načelniku, koji je tu blizu stajao, i zamoli ga. O, drage volje, moj dragi — odgovori lisac — samo mi je žao jer moram stvar držati za bolesnike. Pa moja kćerka je bolesna, kako ste se osvjedočili po onom receptu, kog ste pročitali. „Da, drage volje, ali treba štediti za bolesne“, ponovi on. „Ali kad Vam kažem, da je bolesna, i to ne lako?“ „Dá, dá, ali moram štediti za bolesnike, s Bogom!“ — I naš čovjek ostade bez maslaca, jer se isti mora štediti valjda samo za labinske „bolesnike“! Tako se valjda i kava štedi za labinske kavane, a mi ipak pijemo „Ersatz“! O, Millevoie, Millevoie, prefrigan si dosti, pa ti se samo čudim, što se često pokazuje tako sitnim. Čujte još nešto, o tom našem „gospodu“: u aprovizacioni odbor imenovana su, na pritisak kotar. poglavarstva, trojica naših ljudi, pa se jedan od ovih usudio zapitati nešto o financijskoj strani aprovizacije, a naš se „gospod“ brzo snadje i odgovori, da je to unutarnja administraciona stvar općine, pa se aprovizacioni odbor u to ne treba upuštati. Naravski neka seljak plaća hranu skuplje negoli u drugim općinama, neka seljak kupuje sjeme uz 1 K po kg, prem ovo stoji K 0.64 po kg, a za dobitak ne treba da znadete vi „vanjski“, to ćemo mi već pametnoj svrsi privesti. O, gospodo labinska, zar ne će biti konca vašemu pašovanju? Zar se ne će nitko naći, tko će rastjerati tu Augiašovu štalu? O, hoće, hoće, onaj isti seljak, koji Vas nesvjesno postavio na to mjesto, on će Vas prvom zgodom svjesno izbaciti, a do te zgode, gospodo, uživajte i nadalje, ali znajte: agonija Vam se približavala — „Gospod“ misli ovom zgodom poplatiti sve dugove labinske općine, dograditi „Piazza di san Marco“ i još uložiti lijepih hiljada — sada je K 25.000 — u ratne zajmove na ime same općine Labin. Stalni smo, da mu se neće posrećiti! Više drugom zgodom!

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj II.
od 11. siječnja 1918.

Posadno nadzorstvo nadpor. Badl.
Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“;
Mor. štop. liječnik dr. Weiser.
Liječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici;
linijski liječnik dr. Teichmann.

POLITEAMA CISCUTTI.
Danas u Subotu
velike kinematografske predstave
sa sljedećim rasporedom:

Otrovna čaša
senzacionalan film iz života meksičkih
Cowboy-a u 4 čina sa Gussai Fritz i Teseas
Fred u glavnim ulogama

Početak: u 3, 4-10, 5-20 i 6-30 sati pop.

CIJENE:
Ulaznica za parter i lože K 1.—; lože K 2.—;
zatvoreno sjedalo —50 fillra; galerija —40 fillra.
Samo za odrasle! Samo za Pulu!

Kino „Crvenog Križa“
Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored
GUSLAR
Igrokaz u 4 čina sa LOTTE NEUMANN

Početak: 2-30, 3-55, 5-20, i 6-45 s. pop.

Ulaznica: I. prostor 1 K; II. prostor 40 fil.

Ući se može kod svake predstave.

Kupuje i prodaje
uz povoljne uvjete
svake vrsti pokućstva,
šivaćih i drugih strojeva
poznata tvrtka

FILIP BARBALIĆ, Štencska ulica.
Tapetarske radnje i popravke
pokućstva obavlja brzo uz umje-
rene cijene.

Sjetite se udovica i siročadi palih vojnika!

Potpisivanje ratnog zajma, skopčanog sa osjeganjem,
traje i još dalje.

Veoma važno za one,
koji imaju gotovog novca.

Tko sad plati na jedan put K 687.60 dobiti će
nakon devet godina, t. j. godine 1926. K 1000 u goto-
vom novcu.

Umre li prije, dobit će njegovi nasljednici jednu dr-
žavnu zadužnicu u vrijednosti od 1000 kruna, za koju će
godine 1926. dobit u gotom novcu K 1000. Vrh toga vratit
će im se od plaćenih K 687.60

na koncu prve godine osiguranja	K 615.53;
„ „ treće „ „ „	482.36,
„ „ pete „ „ „	336.25,
„ „ sedme „ „ „	175.92.

Tko nema dostatno gotovog novca, može plaćat na
godinu K 90, polugodišnje K 45.90, četvrtgodišnje K 23.40
ili mjesečno K 7.95.

Prijave primaju:

C. k. austrijska vojnička zaklada za udovice i siročad.
Vodja kotarske poslovaonice u Pazinu JOSIP MALJAVAC.

Suradnici: ROŽA JOSIP, c. k. profesor u Pazinu; BOLONIĆ PETAR,
nadučitelj u Sv. Petru u Šumi; LUKEŽ DRAGUTIN, nadučitelj u Tinjanu; BUTKOVIC
NIKO, opć. tajnik u Zminju; TOMASIĆ LOVRO, nadučitelj u Cerovlju; VRABEC
IVAN, župnik u Zamasku; BAČIĆ JOSIP, nadučitelj u Vranju; SIRONIĆ METOD,
nadučitelj u Velikoj Učli i LEOPOLD STIHOVIĆ, nadučitelj u Lindaru.

DOBRO ĆE ZASLUŽITI
svaki onaj, koji bere i sakuplja suho
i zeleno lišće levoriko, smilja, dušice,
smrdjaka, pelina, kao i svakovrne
ljekovite trave i korjenja.

Uz dobru plaću prima tvrtka
Maraspin
na Premanturskoj cesti.

Kreditno
i eskomptno društvo
u Puli, trg Custoza 45.
Društvo uređuje od
danas naprijed samo
do podne (9—12 sati).

Na plodnoj Hani.

(Nastavak.)

Iza nedjelje, koje su naši bjegunci prispjeli
u svoju novu postojbinu, osvanuo je još ljepši,
topliji ponedjeljak. Sunce je bacalo na pregršte
svoje zlatne trakove po širokoj ravnici, po poljama,
sjenokošama i onim bogatim usjevima, što su se
lejjjali.

Stari je Tone danas rano ustao i zsvog brloga,
što ga jučer pripravio bio i zražene slame. Nije
mogao spavati. Ne radi tvrde ili neobične po-
stelje. To ne. Spavao je već na mnogo neodoh-
nijim ležištima, spavao je već i na vlažnoj zemlji,
i na tvrdoj daski kojekakve bracerne. Spavao bi bio
i ovdje, ali nekakovo ga novo čuvstvo cijeloga
zaokupilo. Tudja kuća, tudja zemlja, pa još i ona
šumeća voda, što je oko te kućerine tekla, pa svi
čogadjaji posljednjih dana toliko ga uzbudili, da
nije mogao mirno otpočinuti.

Sad je išao tom širokom cestom, između dva
reda visokih trešanja, punih još zelena nezrela
ploda, koja se sve više i više spuštala u Loštice.

Loštice su naimo ležale već u ravnici, dok
su Vičice ono selo, odakle se on rano otputio, po-
čivke u uvali medju bregovima, obrasim gustom
trnogoričom. I da prevali taj put, morao je najprije

Sjetite se Crvenog križa!

da se uspinje na onizak brežuljak, pa onda da se
cestom spušta dolje u grad, u ravnicu.

Stari je Tone motrio livade, motrio je sve to
bogatstvo, tu zlatovrijednu zemlju, i bilo mu je
lijesno i neugodno pri sreću.

Nije to njegovo, ne. On ima tamo dolje litice,
ima i nešto polja, ima smokve, uljike, pa ima i
onu domaću seljačku kuću. Ono je njegovo. Ondje
se rodio, ondje se mučio, živio, ondje bi htio i
umrijeti i počivati, kaošto počivaju svi njegovi
stariji.

A ova je zemlja ovdje dođuše lijepa, plodna,
i jedna je lijeha više vrijedna negoli prostrana
polja puna kamenja, ali to nije njegovo. To je
tudje. Zašto je on pod svoje stare dane morao
ovamo? Ne zna.

Cesta je postajala življa. Seljaci su izvozili
gnoj, išli plugom i konjima da oru, da kose, i
Tone je začudjeno gledao te nove, dosad nikad
uevidjene strojeve.

Bože moj, što li svega ne imaju po svijetu.
Gdje bi si on bio mislio, da će ovdje nešto tako
čudnovatoga vidjeti.

Tamo dolje na lijevo već kose. A kako to
brzo ide. Samo seljak tamo sjedi i ravna konjima,
dok konji vuku stroj i seljaka na njemu, one se
ocjelne kose dižu, pa jedna za drugom padaju i
režu mekanu travu. I konji idu i idu, pokošeni se

prostor sve to više širi, a u sredini ostaje samo
kao maleno ostrvo, onaj još nepokošeni dio.

A djevojke uredjaju, grabljaju, kupe ono po-
košeno sijeno, pa neka se suši.

Stari se Tone čudi. Kako to brzo ide, koliko
bi ovdje jakih košača trebalo, a eno, gle samo
jedan čovjek, dva konja, koja vuku tu čudnu dvo-
kolicu, koja baca po strani kose, a te nemilosrdno
sijeku.

A gle još većega čuda!
Stari Tone ne može, da svojim očima vjeruje.

Djevojka se tamo raskoračila upravo po muška-
račku, i velikom kosom zamahuje i kosi. Trava se
pod njezinim udarcima povaljuje, a ona siječe tom
kosom, kao da bi percem.

Lica joj se žare od posla, od sunca i mladosti.
Bez odmora i bez prestanka kosi, upravo kao onaj
stroj, koji je malo prije vidio. I starac se čudi.

Djevojka i kosa! Dođuše stari ljudi, njegov otac
još, pripovijedali su, da su nekada i sve naše
ženske kosile, a bile su onda i punije, i jače i
zdravije. Ali se u novije doba sve promijenilo.

Žene, koje kose, te su danas rijetke i neobične,
a ovdje evo imaju za košnju još i onu čudnu
spravu, koju konji vuku, a djevojka tu ipak kosi.
I kako još. Nijedan se muški ne bi morao sti-
djeti, kad bi bio takav košač.

Čudnovata zemlja!
(Nastavit će se.)

Pol
CIJENA lista
za štavu go
za polugodi
tromjesečno
setno K 3-6
daji 13 fil.
OGLAŠI p
upravi lista

Godi

Dvije
našnjim
našeg tre
starčević
u jugoslav
spasiti s
venstva
roda sro
stvorile
Misao o
u moraln
naš najl
nitost na
se je b
hojem.
novo d
zašto ne
našem b
nas sim
simpatij
slobodu
nego u
simpatij
sa brata
doba v
pretka.
u Istri
narodna
prvima
članak z
medjut
Ruku o
slavens
klaracij
dućoj p
rošec,
prošlo
i on to
dodu,
slučaju
oko nj
svih na
krenih
profesc
simpati
litičko

Iz
30 nan
jih hot
nam po
Lega n
ravno
Ravno
raja to
imperij
stari l
domać
roma z
V
nejše
Dajte z
Dajte
narod
izkaže
bode
usode.
Te
skineg
na to
ne bo
progra
tudi za
V
V
da bu
li dak
se bo
rogje
mni c
narod
ne se
sli ve
prava
U